

Tập làm văn lớp 5:

Cấu tạo của bài văn tả người

I. Cấu tạo của bài văn tả người Phần Nhận xét

Đề bài (trang 119 sgk Tiếng Việt 5 tập 1)

Đọc bài văn và trả lời câu hỏi (trang 119 sgk Tiếng Việt 5, tập một):

Hạng A Cháng

Nhìn thân hình cân đối của Hạng A Cháng, tất cả các cụ già trong làng đều tấm tắc:

- A Cháng trông như một con ngựa tơ hai tuổi, chân chạy qua chín núi mười khe không biết mệt, khỏe quá! Đẹp quá!

A Cháng đẹp người thật. Mười tám tuổi, ngực nở vòng cung, da đỏ như lim, bắp tay bắp chân rắn như trấu, gụ. Vóc cao, vai rộng, người đứng thẳng như cái cột đá trời trồng.

Nhưng phải nhìn Hạng A Cháng cày mới thấy hết vẻ đẹp của anh.

Anh đến chuồng trâu dắt con trâu béo nhất, khỏe nhất. Người và trâu cùng ra ruộng. A Cháng đeo cày. Cái cày của người Hmông to nặng, bắp cày bằng gỗ màu đen, vòng như hình cái cung, ôm lấy bộ ngực nở. Trông anh hùng dũng như chàng hiệp sĩ cổ đeo cung ra trận.

Tới nương, A Cháng mắc cày xong, quát một tiếng “Mông!” và bây giờ chỉ còn chăm chăm vào công việc... Hai tay A Cháng nắm đốc cày, mắt nhìn thê ruộng, nhìn đường cày, thân hình nhoài thành một đường cong mềm mại, khi qua trái, lúc tạt phải theo đường cày uốn vòng trên hình ruộng bậc thang như một mảnh trăng lưỡi liềm. Lại có lúc được sá cày thẳng, người anh như rạp hẳn xuống, đôi chân xoắn dài hoặc bậm những bước ngắn, gấp gấp...

Sức lực tràn trề của A Cháng là niềm tự hào của dòng họ Hạng, một dòng họ Hmông đang định cư ở chân núi Tơ Bo.

Theo Ma Văn Kháng

1. Xác định phần mở bài và cho biết tác giả giới thiệu người định tả bằng cách nào.
2. Ngoại hình của A Cháng có những đặc điểm gì nổi bật?
3. Qua đoạn văn miêu tả hoạt động của A Cháng, em thấy A Cháng là người như thế nào?
4. Tìm phần kết bài và nêu ý chính của nó.
5. Từ bài văn trên, nhận xét về cấu tạo của bài văn tả người.

Phương pháp giải:

- 1: Em đọc đoạn đầu và xác định phần mở bài.
- 2: Tìm những chi tiết tả ngoại hình A Cháng trong đoạn sau: A Cháng đẹp người thật... đeo cung ra trận.
- 3: Em đọc đoạn sau và nhận xét: Tới nương... bước ngắn, gập gáp.
- 4: Em chú ý đoạn cuối bài để xác định kết bài và nêu ý chính.
- 5: Từ bài văn miêu tả A Cháng, em nhận xét cấu tạo của bài văn tả người

Trả lời:

1. Từ đầu đến "Đẹp quá".
- Tác giả giới thiệu Hạng A Cháng bằng cách đưa ra lời khen của các cụ già trong làng về thân hình của A Cháng.

2. Ngực nở vòng cung, da đỏ như lim, bắp tay bắp chân rắn như trắc, gụ, vóc cao, vai rộng, người đứng thẳng như cái cột đá trời trồng, khi đeo cày, trông hùng dũng như một chàng hiệp sĩ cổ đeo cung ra trận.

3. Đoạn văn cho thấy A Cháng là người lao động khỏe, cần cù, say mê lao động...

4. - Câu văn cuối là phần kết bài.

- Nội dung: Ca ngợi sức lực tràn trề của A Cháng và khẳng định đó là niềm tự hào của dòng họ Hạng.

5. Bài văn tả người thường có ba phần:

- Mở bài: Giới thiệu người định tả.

- Thân bài:

+ Tả ngoại hình (đặc điểm nổi bật về tầm vóc, cách ăn mặc, khuôn mặt, mái tóc, cặp mắt, hàm răng,...)

+ Tả tính cách, hoạt động (lời nói, cử chỉ, thói quen, cách cư xử với người khác,...)

- Kết bài: Nêu cảm nghĩ về người được tả.

II. Ghi nhớ Cấu tạo của bài văn tả người

Bài văn tả người thường có 3 phần:

1. Mở bài: Giới thiệu người định tả.

2. Thân bài:

a) Tả ngoại hình (đặc điểm nổi bật)

Về tầm vóc, cách ăn mặc, khuôn mặt, mái tóc, cặp mắt, hàm răng.

b) Tả tính tình, hoạt động (lời nói, cử chỉ, thói quen, cách cư xử với người khác).

Kết bài: Nêu cảm nghĩ về người được tả.

III. Cấu tạo của bài văn tả người Phần Luyện tập

Đề bài (trang 121 sgk Tiếng Việt 5 tập 1)

Lập dàn ý chi tiết cho bài văn tả một người trong gia đình em (chú ý những nét nổi bật về ngoại hình, tính tình và hoạt động của người đó).

Trả lời:

Dàn ý tả chị em gái

1. Mở bài: Giới thiệu người định tả: chị gái em.

2. Thân bài:

a. Tả ngoại hình:

- Vóc dáng bên ngoài (chiều cao; dong dỏng)
- Mái tóc: dài ngang vai
- Đôi mắt: đen tròn, hàng mi dài
- Làn da: ngăm ngăm, bóng hồng
- Khuôn mặt: hình trái xoan
- Cách ăn mặc: giản dị (khi đi chơi, khi đi làm)

b. Tả tính tình, hoạt động:

- Lời nói: dịu dàng, dễ nghe
- Cách cư xử với người khác: thân thiện, hòa nhã
- Thói quen: chị rất hay cười
- Tính tình: giản dị, chân thật

- Dịu dàng và kiên nhẫn.
- Chăm chỉ và khéo léo.

3. Kết bài:

Nêu cảm nghĩ của em

- Yêu mến, gắn bó
- Mong muốn lớn lên học được nhiều điều từ chị và cũng được mọi người yêu mến.

Dàn ý tả mẹ của em

I. Mở bài

Giới thiệu về người mẹ của mình.

Ai trong chúng ta cũng có một người mẹ luôn chăm lo ân cần và dạy những điều hay lẽ phải trong cuộc sống. Mẹ là người che chở yêu thương chúng ta mỗi ngày.

II. Thân bài

* Tả hình dáng chung của mẹ

- Mẹ em hơn 40 tuổi, bề ngoài trẻ hơn so với tuổi.
- Dáng người nhìn cân đối, hơi tròn.
- Khuôn mặt hình trái xoan, miệng lúc nào cũng cười tươi để lộ hàm răng trắng.
- Tóc mẹ đen và dài.
- Đôi mắt tròn và sáng, chiếc mũi cao dọc dừa.

* Tả hoạt động của mẹ

- Mẹ em ở nhà phụ giúp nội trợ và làm những việc lặt vặt trong gia đình.
- Mẹ còn có sở thích đọc báo và đọc sách. May vá quần áo của gia đình mỗi khi có thời gian rảnh rỗi.
- Trong gia đình mẹ rất ân cần chu đáo và quan tâm thành viên gia đình.
- Thường xuyên giúp đỡ mọi người xung quanh.

* Tả tính cách mẹ em

- Mẹ rất hiền lành, nhưng khi em mắc lỗi mẹ lại nghiêm khắc giúp em nhận ra lỗi lầm và tự sửa chữa.
- Thương yêu chồng con, chăm sóc chu đáo cho gia đình.
- Mẹ luôn khiêm tốn và thường xuyên giúp đỡ người khác.
- Ân cần hướng dẫn em trong giải bài tập về nhà. Kiên nhẫn khi em không hiểu bài.

III. Kết bài: Nêu cảm nghĩ về người mẹ của em.

- Mẹ nuôi dưỡng và dạy dỗ giúp em học được nhiều điều hay lẽ phải trong cuộc sống.
- Mẹ là tấm gương sáng về tính cách nhân phẩm cho em học hỏi.
- Con yêu mẹ và sẽ cố gắng học thật tốt để đền đáp công ơn sinh thành dưỡng dục.